

Sygn. akt III AUa 470/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Michał Bober (spr.)
Sędziowie:	SSA Grażyna Horbulewicz SSA Iwona Krzeczowska - Lasoń
Protokolant:	stażysta Emilia Romanik

po rozpoznaniu w dniu 26 września 2012 r. w Gdańsku

sprawy J. B. (1)

przeciwko

Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VIII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 18 stycznia 2012 r.,
sygn. akt VIII U 1521/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 470/12

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. B. (2) odwołał się od decyzji, którą Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił prawa do emerytury pomostowej z uwagi na nieudowodnienie 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, a jedynie 13 lat, 1 miesiąc i 25 dni.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy w Gdańsku zmienił decyzję organu rentowego i przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury. Rozstrzygnięcie zostało oparte na następujących ustaleniach i rozważaniach:

J. B. (1), urodził się (...)r., a więc ukończył już 60 lat, a nadto nadzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz udokumentował rozwiązanie stosunku pracy i nie jest członkiem OFE. Nadto,

ubezpieczony wykazał 13 lat, 1 miesiąc i 25 dni okresów pracy w warunkach szczególnych. Dnia 11 lutego 2011r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.wniosek o emeryturę pomostową.

Odmawiając wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej organ rentowy nie uznał okresów zatrudnienia od 19 czerwca 1987 r. do 8 marca 1988 r., od 22 kwietnia 1988 r. do 9 października 1988 r., od 1 lutego 1989 r. do 4 lipca 1989 r. oraz od 8 listopada 1989 r. do 24 czerwca 1990 r. ponieważ zaświadczenie o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych powinno być wydane przez pracodawcę bądź jego następcę prawnego, natomiast (...) była jedynie jednostka kierująca ubezpieczonego do pracy za granicą i tym samym, nie można jej uznać za płatnika składek i podmiot uprawniony do wystawiania w/w zaświadczenia. Organ wskazał również, że okresy zatrudnienia za pośrednictwem (...) sp. z o.o. u armatorów zagranicznych przez 1 stycznia 1990 r. nie są uznawane do stażu pracy w warunkach szczególnych.

W spornym okresie ubezpieczony był zatrudniony za pośrednictwem (...) u armatorów zagranicznych w systemie kontraktowym na stanowisku kelnera od 19 czerwca 1987 r. do 8 marca 1988 r. na statku (...) oraz na stanowisku stewarda w okresach od 22 kwietnia 1988 r. do 9 października 1988 r., od 1 lutego 1989 r. do 4 lipca 1989 r. oraz od 8 listopada 1989 r. do 24 czerwca 1990 r. na statku (...). W powyższym okresie ubezpieczony wykonywał pracę w warunkach szczególnych. (...) uiszczała na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki na ubezpieczenia społeczne.

Istota sporu w sprawie sprowadza się do ustalenia, czy J. B. (1) spełnia warunki do przyznania emerytury pomostowej w trybie art. 4 w zw. z art. 46 ustawy o emeryturach pomostowych z dnia 19 grudnia 2008 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656), a w szczególności, czy udowodnił 15 lat pracy w warunkach szczególnych. W związku z powyższym, Sąd dokonał oceny czy okres pracy ubezpieczonego od 19 czerwca 1987 r. do 8 marca 1988 r., od 22 kwietnia 1988 r. do 9 października 1988 r., od 1 lutego 1989 r. do 4 lipca 1989 r. oraz od 8 listopada 1989 r. do 24 czerwca 1990 r. za pośrednictwem (...) u armatorów zagranicznych może zostać uznany za pracę w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Zgodnie z art. 49 w/w ustawy prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Na potwierdzenie wykonywania pracy w warunkach szczególnych w w/w okresach od 19 czerwca 1987 r. do 8 marca 1988 r., od 22 kwietnia 1988 r. do 9 października 1988 r., od 1 lutego 1989 r. do 4 lipca 1989 r. oraz od 8 listopada 1989 r. do 24 czerwca 1990 r. ubezpieczony przedstawił zaświadczenie wydane przez (...). Organ rentowy nie kwestionował samego charakteru wykonywanej przez ubezpieczonego pracy (praca w warunkach szczególnych). Podnosił natomiast, że podmiot pośredniczący nie jest pracodawcą, wobec czego wydany przez niego dokument nie może być podstawą uznania pracy ubezpieczonego u armatorów zagranicznych jako wykonywanej w warunkach szczególnych. Dodatkowo organ wskazał, że okresy pracy ubezpieczonego u armatorów zagranicznych przez 1 stycznia 1990 r. nie są uznawane do stażu pracy w warunkach szczególnych.

Obowiązujące przed dniem 1 stycznia 1990 r. przepisy prawne regulujące kwestię podejmowania pracy przez obywateli polskich za granicą u pracodawców zagranicznych nie przewidywały możliwości korzystania przez pracowników polskich zatrudnionych za granicą z uprawnień w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin i w związku z tym nie było możliwości zaliczenia okresów pracy u pracodawców zagranicznych przypadających przed dniem 1 stycznia 1990 r. Dopiero przepisy ustaw z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. Nr 75, poz. 446 ze zm.) a następnie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. Nr 106, poz. 457 ze zm.) ustaliły, iż okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą jest traktowany jak okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne oraz na Fundusz Pracy. Tryb dokonywania wpłat na Fundusz Pracy został uregulowany rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 marca 1990 r. W sprawie dokonywania wpłat na Fundusz Pracy z tytułu zatrudnienia za granicą oraz tryb uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne.

Zgodnie z treścią art. 6 ust 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS do okresów składkowych zalicza się okresy ubezpieczenia. Stosownie do treści art. 6 ust. 2 pkt d cytowanej ustawy za okresy składkowe uznaje się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. okresy zatrudnienia obywateli polskich za granicą- u pracodawców zagranicznych, jeżeli w okresie pracy za granicą były opłacane składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce. Okresy te więc stanowią równorzędne okresy ubezpieczenia - okresy składkowe i brak jakichkolwiek podstaw do ich pomijania przy ustalaniu uprawnień do świadczenia emerytalnego czy rentowego.

W świetle powyższego, brak jakichkolwiek podstaw do różnicowania sytuacji prawnej ubezpieczonych ze względu na miejsce świadczenia przez nich pracy, w szczególności biorąc pod uwagę tożsamy wymóg uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne z tytułu zatrudnienia za granicą. Powyższe także zostało jednoznacznie przesądzone w wielu orzeczeniach Sądu Najwyższego, które Sąd Okręgowy przywołał utożsamiając własną ocenę z wyrażonym tam stanowiskiem. Do wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy wykonywania za granicą u zagranicznych pracodawców prac wymienionych w stanowiących załącznik do rozporządzenia wykazach, jeżeli okresy te uznawane są za okresy składkowe w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 1 lub art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. d ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Okresy wykonywania za granicą pracy w szczególnych warunkach nie są uwzględniane tylko wówczas, gdy wymienione przepisy nie dają podstawy do uznania tych okresów za okresy składkowe.

Dodatkowo Sąd Okręgowy odwołał się do poglądów w judykaturze, wskazujących, że dla uznania okresu zatrudnienia wykonywanego przed wejściem w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych za okres składkowy w rozumieniu art. 6 ust. 1 pkt 2 i art. 6 ust. 2 tej ustawy, nie jest wymagane wykazanie przez osobę ubiegającą się o emeryturę lub rentę opłacania przez pracodawcę składek na pracownicze ubezpieczenie społeczne.

W związku z powyższym, Sąd Okręgowy uznał, że w całym spornym okresie od 19 czerwca 1987 r. do 8 marca 1988 r., od 22 kwietnia 1988 r. do 9 października 1988 r., od 1 lutego 1989 r. do 4 lipca 1989 r. oraz od 8 listopada 1989 r. do 24 czerwca 1990 r. ubezpieczony będąc zatrudnionym za pośrednictwem (...) u armatorów zagranicznych wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany zarzucając rozstrzygnięciu naruszenie przepisów art.2 pkt 2 i pkt 3 , art. 3,art. 4, art. 49 w związku z art. 51 ustawy z dnia 19 grudnia 2008r o emeryturach pomostowych poprzez przyjęcie, iż wnioskodawca spełnia wymogi ustawowe uzasadniające przyznanie mu prawa do emerytury pomostowej oraz naruszenie przepisu postępowania - art. 233 §1 kpc, poprzez brak wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy skutkujące niewłaściwą oceną stanu faktycznego.

W konsekwencji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał, że wystawione wnioskodawcy zaświadczenie o pracy w warunkach szczególnych nie zostało wystawione przez płatnika składek w rozumieniu art. 2 pkt 2 ustawy pomostowej, a wnioskodawca nie spełnia kryterium pracownika wynikającego z treści art. 2 pkt 3 ustawy pomostowej.

Stosownie do treści art. 2 pkt 2 ustawy pomostowej określenie płatnik składek oznacza pracodawcę, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit a ustawy z dnia 13 października 1998r o systemie ubezpieczeń społecznych, zaś zgodnie z art. 2 pkt 3 ustawy pomostowej określenie pracownik oznacza ubezpieczonego, o którym mowa w art. 6 ust 1 pkt 1 oraz art. 8 ust 1,2a i ust 6 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998r o systemie ubezpieczeń społecznych. Osoba wykonującą za pośrednictwem (...) pracę za granicą na rzecz zagranicznego pracodawcy nie mieści się w kryterium podmiotowym pracownika w rozumieniu art. 2 pkt 3 ustawy pomostowej.

W ocenie pozwanego do 15 letniego okresu pracy w warunkach szczególnych można zaliczyć przypadające przed dniem 15.11.1991 okresy pracy marynarza u obcych armatorów (wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy) jedynie wówczas, gdy do pracy za granicą delegował go polski lub zarejestrowany w Polsce pracodawca , który za ten okres wpłacił na konto Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składkę na ubezpieczenie społeczne marynarza.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja, jako nieuzasadniona, podlegała oddaleniu.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych i wystarczających dla rozstrzygnięcia ustaleń. Ich zakres pozwalał na uwzględnienie odwołania, zaś z motywacją orzeczenia Sąd Apelacyjny zgadza się w całej rozciągłości, argumentację zaprezentowaną w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przyjmuje za własną a ponieważ jest ona zupełna, nie zachodzi potrzeba jej powielania ani też uzupełniania.

Sąd I instancji odwołał się do bogatego orzecznictwa Sądu Najwyższego uzasadniając własną ocenę prawną. Wskazane poglądy orzecznicze Sąd Apelacyjny w Gdańsku również w pełni akceptuje.

Zastanawiające jest, że pozwany konstruuje i uzasadniając zarzuty apelacyjne nie widzi konieczności podjęcia z tymi rozważaniami jakiegokolwiek polemiki, a w zasadzie nie podejmuje też żadnej polemiki z argumentacją Sądu I instancji ograniczając się do powtórzenia tych założeń, które legły u podstaw wydania zaskarżonej decyzji a następnie zostały powtórzone w odpowiedzi na apelację. Taka konstrukcja apelacji pozwala na stwierdzenie, że apelacja pozbawiona jest walorów merytorycznych, co czyni niepotrzebną jakąkolwiek dalszą polemikę, która w zasadzie musiałaby się sprowadzić do powtórzenia tego, co w uzasadnieniu wyłożył Sąd I instancji.

Zaświadczenie o wykonywaniu pracy w warunkach szczególnych jest wyłącznie dowodem potwierdzającym taki charakter pracy. Dla samego zaś uzyskania uprawnienia do emerytury pomostowej istotne znaczenie ma fakt wykazania pracy w warunkach szczególnych a nie to, czy zaświadczenie o pracy w takich warunkach wystawił płatnik składek będący pracodawcą w rozumieniu art.2 ust.2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. Nr 237, poz.1656 ze zm.) czy też nie. Skoro bezspornym jest fakt, że wnioskodawca we wskazanych okresach wykonywał prace na statkach żeglugi morskiej a takie prace kwalifikowane są jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy (poz.23 załącznika nr 1), to słusznym było dokonane przez Sąd Okręgowy ustalenie, że wnioskodawca spełnia warunki do uzyskania prawa do emerytury pomostowej określone w art.49 ustawy.

W tym stanie rzeczy apelacja podlegała oddaleniu stosownie do art.385 k.p.c.